

STOPbasens temarapport

**Interviews med rådgivere og deltagere
om opfølgning af deltagere i STOPbasen
- for aktiviteter i 2021 med opfølgning ind i 2022**

Hanne Tønnesen, Mette Rasmussen, Camilla C Dew-Hattens og
Sanne Wärjerstam

December 2022

1. DENNE RAPPORT

STOPbasen er en national database til dokumentation, opfølgning og kvalitetssikring af stoptilbud i Danmark. Den er et gratis tilbud til alle stopenheder, der ønsker en ekstern dokumentation og evaluering af deres stopaktiviteter. Derudover giver STOPbasen en unik mulighed for at sammenligne resultater stopenhederne imellem. Formålet med STOPbasen er også at undersøge, hvilke stoptilbud, der er mest effektive og forbundet med færrest omkostninger, med henblik på at finde frem til, hvordan vi bedst kan hjælpe brugere af tobak og nikotin (bortset fra nikotinmedicin) til at kvitte dette.

STOPbasen bruger manualbaserede retningslinjer for systematisk monitorering af omfang og indhold af stopforløb samt effekt af stopforløbene. Effekten måles både på kort sigt som stoprate umiddelbart efter stopprogrammet er afholdt og på længere sigt efter 6 måneder. Deltagerne kan følges op flere gange efter lokale ønsker og behov, men de to nævnte tidspunkter er obligatoriske. Stopenhederne indgår en samarbejdsaftale med STOPbasen og er ansvarlige for opfølgningen, der kan gennemføres af stopenheden selv eller af Stoplinien og andre efter lokal aftale.

Monitoreringen i STOPbasen foretages efter informeret samtykke. Det indhentes af den enkelte stopenhed. Kun en mindre del af deltagerne ønsker ikke at blive fulgt op. I perioden 2019-2021 har det drejet sig om 3-4 % af alle deltagerne^{1,2,3}. Derfor ville man forvente en høj opfølgingsrate, og i samme periode mangler kun forsøg på opfølgning blandt 2-5 %. Således er 92-94 % (100 % minus 3-4 % minus 2-5 %) af alle deltagerne da også blevet forsøgt rettidigt kontaktet. På tværs af Danmark lykkes det at få etableret kontakt og indsamle opfølgingsdata efter 6 måneder for hovedparten, mens hver tredje deltager må opgives efter flere forsøg på kontakt. Blandt årsagerne til at kontaktforsøget opgives er langt den hyppigste manglende respons trods mindst 4 forsøg. Kun sjældent er årsagen, at deltagerens telefonnummer ikke er korrekt, at deltageren ikke ønsker at svare trods opnået kontakt, at deltageren er afdød eller en anden årsag.

Ønsket om flere valide opfølgninger skyldes, at effektmålingen vil blive mere sikker, da en højere valid opfølgingsrate nedsætter usikkerheden på resultaterne. Det er specielt vigtigt for grupper, hvor der i forvejen er et mindre antal deltagere, herunder udsatte og sårbare grupper. Desuden tilbydes deltagere, der stadig anvender tobak eller nikotin ved 6 måneders opfølgningen, rutinemæssigt nyt kursus.

Indtil nu har vi savnet mere detaljeret viden om, hvorfor det ikke lykkes at få kontakt med deltagere, hvor opfølgningen opgives, samt hvordan opfølgningen kan optimeres set ud fra deltagernes og rådgivernes perspektiver.

Derfor har STOPbasen udarbejdet denne temarapport, som præsenterer ny viden om erfaringer og oplevelser fra 6 måneders opfølgning samt forslag til optimering – både fra deltagernes og rådgivernes side. For første gang rapporterer vi også opfølgning for deltagere, der har været forsøgt opfulgt efter 6 måneders, men uden det lykkedes at få kontakt.

Denne rapport kan bruges af alle, der er interesserede i opfølgning af effekten af stopforløb.

2. STOPBASENS RETNINGSLINJER FOR OPFØLGNING EFTER 6 MÅNEDER

Detaljerne om metoden for den systematiske opfølgning efter 6 måneder fremgår af STOPbasens manual for dette⁴. Kort fortalt skal der laves en systematisk opfølgning af alle deltagere, der har givet samtykke til opfølgning. Den gennemføres 6 måneder efter den planlagte stopdato (eller kursusstopdato, hvis der ikke er en planlagt stopdato) og indenfor et tidsinterval på +/- 1 måned for at være valid.

STOPbasen opfordrer til at bruge tastselv-miljøet til at foretage opfølgningen, da tastselv-miljøet bl.a. er udviklet til at give et hurtigt overblik over, hvem der skal følges og hvornår. I tastselv-miljøet sorteres deltagere, der ikke ønsker opfølgningen, således automatisk væk fra opfølgningslisten.

Opfølgningen foretages telefonisk for at sikre ensartethed. Hver deltager skal forsøges kontaktet mindst 4 gange på forskellige dage og heraf mindst ét opkald efter kl. 17.00. Hvis det ikke er lykkedes at træffe deltageren efter fire opkald, opgives deltageren. Dette registreres som "Deltageren svarer ikke trods mindst 4 telefonopkald" under "Årsag til manglende opfølgning" i tastselv-miljøet. Tastselv-miljøet har en indbygget støttefunktion, der hjælper med at holde styr på, hvornår en deltager er blevet ringet op.

Den enkelte stopenhed beslutter selv, om der skal laves yderligere opfølgninger, f.eks. efter 3 eller 12 måneder, og disse opfølgninger kan ligeledes tages ind i andre dele af tastselv-miljøet. Dette anvendes oftest ved opfølgning af udviklings- og forskningsprojekter.

3. RESULTATER FRA STOPBASENS TIDLIGERE OPFØLGNINGER EFTER 6 MÅNEDER

Indledningsvist har vi undersøgt forskellige karakteristika i forhold til opfølgingsstatus efter 6 måneder for:

- Den største gruppe deltagere: Rettidig opfølgning og respons (valid opfølgning)
- Deltagere med forsøg på opfølgning men uden respons (opgivet opfølgning)
- Den mindste gruppe deltagere: Uden eller for sen opfølgning (ingen opfølgning).

Data er trukket i forsommeren 2022 blandt deltagere, der har givet tilladelse til opfølgningen. Det drejer sig derfor om 12.134 af de 12.511 deltagere med kursusstart i 2019 med opfølgning ind i 2020 samt om 8.841 af de 9.168 deltagere fra 2020 med opfølgning ind i 2021. De resterende 614 deltagere (377 + 327) har fra starten sagt nej tak til opfølgning og er derfor ikke med i denne opgørelse. Vi har valgt at præsentere data særskilt for år 2019 fra før Covid-pandemien og for år 2020, hvor aktiviteterne var påvirkede af Covid-pandemien.

Tabel 1: Karakteristika af de forskellige opfølgingsgrupper for perioden 2019-2020

Opfølgning	2019 (n = 12.134)			2020 (n = 8.841)		
	Valid	Opgivet	Ingen	Valid	Opgivet	Ingen
Antal	7.622	3.822	690	5.726	2.421	694
Gennemførelse af forløbet¹	69 %	55 %	60 %	71 %	56 %	57 %
Alder: < 35 år	13 %	13 %	21 %	15 %	19 %	19 %
35-66 år	67 %	69 %	64 %	65 %	68 %	64 %
≥ 67 år	21 %	21 %	15 %	19 %	13 %	17 %
Køn: Kvinder	53 %	58 %	53 %	52 %	56 %	56 %
Pakkeår²	36	32	31	34	32	31
Fagerstrøm score (0-10)³	5,4	5,4	5,5	5,4	5,3	5,4
Erhverv: I erhverv	43 %	46 %	38 %	41 %	44 %	36 %
Folkepensionist	23 %	15 %	18 %	21 %	15 %	20 %
Ikke i erhverv	32 %	36 %	41 %	36 %	38 %	41 %
Uoplyst	2 %	3 %	3 %	2 %	3 %	4 %
Højeste uddannelse: Lang	4 %	4 %	3 %	5 %	8 %	8 %
Mellemlang/faglig	49 %	46 %	46 %	48 %	46 %	44 %
Kort	14 %	15 %	12 %	15 %	14 %	14 %
Gymnasium/HF	6 %	7 %	5 %	7 %	8 %	7 %
Folkeskole	21 %	23 %	24 %	20 %	22 %	24 %
Andet/uoplyst	6 %	6 %	10 %	5 %	8 %	8 %
Region: Nordjylland	10 %	8 %	15 %	13 %	10 %	14 %
Midtjylland	27 %	24 %	30 %	33 %	26 %	23 %
Syddanmark	25 %	29 %	20 %	26 %	32 %	28 %
Sjælland	11 %	10 %	18 %	7 %	7 %	19 %
Hovedstaden	27 %	29 %	16 %	20 %	25 %	16 %

¹ Gennemførelse: Deltagelse i mindst 75 % af det planlagte forløb
² Pakkeår: 1 Pakkeår svarer til rygning af 20 cigaretter dagligt i et år
³ Fagerstrøm score: Vurderer nikotinafhængigheden på en skala fra 0-10, hvor 0 er ingen afhængighed

Tabel 1 ovenfor viser, at gruppen af deltagere, der gennemfører deres forløb, har højere frekvens af valide opfølgninger i forhold til de to andre grupper. Fra tidligere forskning i STOPbasen ved vi, at gennemførelse af stopforløbet har betydning for stop-raten^{5,6,7,8,9}. De øvrige forskelle er mindre, bl.a. er der færre unge men flere ældre og folkepensionister samt flere med mellemlang / faglig uddannelse og færre med kun folkeskole i gruppen med valide opfølgninger.

Vi har stort behov for at vide mere om, hvordan det går for deltagere uden valide opfølgninger.

4. RESULTATER FRA INTERVIEWS

For at samle viden, om hvordan opfølgningsprocessen opleves og hvordan den kan forbedres med højere opfølgingsrate til følge, har vi gennemført interviews med deltagere og rådgivere.

Det fremgår af STOPbasens nyeste årsrapport fra 2021 med opfølgning ind i 2022, at der er endog meget store udsving mellem de forskellige kommuner³, med hensyn til hvor mange deltagere, der forsøges opfulgt efter 6 måneder. Nogle forsøger at få kontakt med så godt som alle, mens andre kun forsøger at kontakte 1 af 3-4 deltagere. Dertil kommer, at også andelen af valide opfølgninger svinger en del. Nogle kommuner opnår valid opfølgning af næsten alle, mens andre kun lykkes med omkring halvdelen. Kun få kommuner – alle med et mindre antal deltagere – har slet ikke foretaget langtidsopfølgning³.

4.1 Rådgiverne

De rådgivere, der er interviewet om opfølgningen, er udvalgt på kommunalt niveau fra henholdsvis gruppen med de højeste andele af valide opfølgninger (>80 %) og gruppen med de laveste andele (≤55 %). Desuden indgår interviews med repræsentanter fra Stoplinien, der gennemfører opfølgning på tværs af kommuner efter lokal aftale.

I december 2022 blev alle interviews gennemført telefonisk efter aftale med rådgiverne og ved hjælp af en semistruktureret interviewguide. Spørgsmål og svar er sammenfattet i tabel 2.

Det er en styrke, alle stopenhederne med henholdsvis høje og lave andele af valide opfølgninger deltog. De er placeret i 9 kommuner fordelt på 4 regioner (Assens, Egedal, Halsnæs, Hillerød, Hjørring, Norddjurs, Rebild, Skanderborg samt Stoplinien i København). I alt deltog 11 rådgivere fra disse 9 stopenheder.

Sammenfattende følger de fleste STOPbasens retningslinjer for opfølgning, og en del anvender yderligere intensiveret kontakt både som øget antal gange deltageren kontaktes og gennem flere kanaler. Rådgiverne har bidraget med vigtige forslag til forbedring af opfølgningen. Samlet set ønsker de fleste at bruge telefonisk kontakt til opfølgningen, og er enige om at bestemte (om end forskellige) dage eller tider på dagen kan øge de valide opfølgninger, mens en del foreslår en ekstra opfølgning allerede få måneder efter stopforløbets afslutning, blandt andet svarende til tidspunkterne for tilbagefaldsforebyggelse. Som forlængelse af dette, foreslår en del at intensivere opfølgningen yderligere gennem flere kanaler og med endnu flere kontaktforsøg for at opnå flere valide opfølgninger.

Derimod vil brug af skjult telefonnummer, manglende talebesked eller ingen information på sms hæmme opfølgningen. I denne sammenhæng hører også frygt for uønskede personer som sælgere med flere.

Endvidere har en del endog meget gode erfaringer med at deltageren ringer tilbage, mens de fleste aldrig eller kun sjældent oplever at dette sker. Endelig er der en del forslag og refleksioner fra enkelte rådgivere, som kan vise sig at være til nytte.

Tabel 2. Sammenfatning af svar og refleksioner om 6-måneders opfølgningen fra interviews af 11 rådgivere, grupperet efter hvad flest (mindst halvdelen), en del (under halvdelen) og få (1-2) personer anførte. (Anvendte forkortelser er hhv: henholdsvis; mdr: måneder; nr: nummer; tlf: telefon)

SPØRGSMÅL	Svar / Refleksioner		
	Flest	En del	Få
1. Jeg er nysgerrig på at høre om, hvordan I følger op i dag efter 6 måneder på jeres enhed?	Følger STOPbasens retningslinjer	Desuden sms, talebesked, e-Boks, synligt/kendt tlf-nr	3 eller 3-4 gange på tlf; motiverende samtale; på forskellig vis
2. Hvis du kunne vælge frit hvordan tror du det er bedst at kontakte deltagerne ved opfølgning?	Tlf	-	Sms; synligt nr; større fleksibilitet
3. Hvornår tror du det er bedst at kontakte dem?	Specifikke tider (hhv dagtid; og/eller kl 17-19; efter kl 16; efter kl 20; aften; weekender)	Før 6 mdr (hhv 1-2; 2-3; 3-3½; 4 mdr)	Svært at vide
4. Hvad tror du kan føre til, at I får kontakt til endnu flere ved opfølgning?	-	Intensiv kontakt (hhv tlf flere gange; e-mail med link; sms; e-Boks; skriftligt)	Undgå skjult tlf-nr; informere ved afslutningen; følge retningslinjerne
5. Hvad tror du kan forhindre, at I opnår kontakt til jeres deltagere?	Kontaktes fra ukendt tlf-nr, manglende talebesked eller sms	Frygter sælgere, ukendte personer eller myndigheder; tilbagefald; dårlig samvittighed	Sygdom; arbejde; død; flyttet eller nyt tlf-nr; lang tid fra kurset
6. Er der andet, der påvirker kontakten til deltagere?	-	Nej	Tilbagefald; at de forventer et opkald; hjælp fra støtteperson; bruge sit kendskab/stikord om deltageren; svært at få kontakt på arbejdet, mange udsatte borgere
7. Stemmer det med din egen oplevelse af, hvorfor det kan være svært at få kontakt til deltagere?	Ja	-	Kan ikke vide det
8. Hvad tror du selv kan føre til, at I får kontakt til endnu flere ved opfølgning?	-	Ikke mere at tilføje eller har svaret	Hvis man gør arbejdet godt; rådgivernes grundvilkår; talebesked; sms; markedsføring
9. Oplever du at deltagere ringer tilbage når I har forsøgt opfølgning, men ikke fået kontakt?	Nej eller sjældent	Ja	Forskelligt
10. Hvor ofte?	-	Ingen svar; max 10 %; 50-100 % deltagere	20 % deltagere

4.2 Deltagerne

Vi stiledede mod at interviewe omkring 20 deltagere for at indsamle erfaringer og præferencer fra både kvinder og mænd i forskellige aldersgrupper og fra alle fem regioner. De 20 interviewede deltagere kommer fra en tilfældigt udtaget stikprøve på 48 af STOPbasens deltagere, der har været forsøgt planlagt opfulgt efter 6 måneder, men opgivet efter mindst 4 opkald uden svar. Inden interviewene ekskluderedes 9 deltagere, da de allerede ved den planlagte opfølgning alligevel ikke har ønsket at besvare spørgsmålet, ikke har brugbart telefonnummer eller ikke har adgang til e-Boks, som vi har anvendt her. Undervejs i interviewene udgik yderligere 3 personer af samme årsager som de 9 ovenfor.

Alle deltagerne er blevet kontaktet skriftligt vha. e-Boks med information om det telefonnummer, vi ville bruge til opfølgningen. Hvis de ikke svarede på opkaldet, efterlod vi en talebesked, og ved behov yderligere en påmindelse på sms indtil 20 deltagere blev opnået. De sidste 16, der ikke vendte tilbage på e-Boks og første telefoniske kontakt, har ikke fået reminder og er ikke indgået.

Interviewene er gennemført telefonisk på et bestemt tidspunkt og telefonnummer aftalt med deltagerne. Hvert interview har varet omkring 15 minutter inklusive indsamling af de manglende opfølgingsdata svarende til 6 måneders tidspunktet. Der er blevet anvendt en semistruktureret interviewguide. Spørgsmål og svar er sammenfattet i tabel 3.

Tabel 3. Sammenfatning af svar og refleksioner om 6-måneders opfølgningen fra interviews af 20 deltagere, grupperet efter hvad flest (mindst halvdelen), en del (under halvdelen) og få (1-2) personer anførte. (Anvendte forkortelser er hhv: henholdsvis; nr: nummer; tlf: telefon).

SPØRGSMÅL	Svar / Refleksioner		
	Flest	En del	Få
1. Hvis du kunne vælge frit, hvordan foretrækker du helst at blive kontaktet af rådgivere, der følger op på dit stopforløb?	E-mail, tlf/talebesked, sms eller kombination heraf	-	Helst fysisk ellers tlf; ønsker ikke kontakt; e-Boks og e-mail; e-Boks og ringe tilbage; ikke tlf
2. Hvornår på dagen foretrækker du at blive kontaktet?	Specifikke præferencer: flest eftermiddag og tidlig aften	Lige meget (især sms og e-mail); efter kl 16	Kl 18; vil selv ringe tilbage
3. Hvordan har du det med at ringe tilbage på: A. en talebesked B. et ubesvaret opkald fra et nummer, som du ikke kender?	A. OK B. nej tak	A. nej tak B. OK	A. ved ikke B. måske
4. Hvad tror du der er af muligheder for at få kontakt til flere deltagere, når vi følger dem op efter et stopforløb?	-	Ved ikke; e-mail, tlf/talebesked, sms eller kombination heraf	Blive ved med at ringe; e-Boks; skrive; sociale medier; blive oplyst
5. Hvad tror du kan forhindre, at vi lykkes med opfølgninger?	-	Ukendt person ringer; ved ikke;	Sidder i bus/handler; man er flov; hurtigt kursus; hjemlige forhold; arbejdstider; alle er individuelle
6. Din stoppenhed har oplyst, at de har forsøgt at følge op på dit forløb den ... (brug datoerne for opfølgning). Ved du, hvorfor de ikke fik kontakt til dig?	-	Ukendt tlf-nr; arbejdet eller forhindret på anden vis	Vil gerne; sovet; prøvede at ringe tilbage; rådgiver aflyste; ring igen; uheldigt tidspunkt; ikke informeret eller fået sms inden; irriterende med opfølgning

Sammenfatningen viser, at flest ønsker at anvende e-mail, telefon og sms eller forskellige kombinationer heraf. De fleste har også specifikke ønsker til hvornår på dagen telefonkontakten skal foregå, mens det for nogle er lige meget, især når det drejer sig om sms eller e-mails. De fleste ønsker ikke at ringe tilbage på et telefonopkald fra ukendt nummer, men vil derimod gerne, hvis der er lagt en talebesked.

En del af deltagerne har også forslag til at forbedre opfølgningen ved at intensivere metoderne for opfølgning svarende til ønskerne beskrevet af den største gruppe ovenfor. Nogle beskriver også at en opringning fra en ukendt person er en hindring. På spørgsmålet om hvorfor det ikke er lykket at

følge dem op efter 6 måneder beskriver deltagerne en eller flere årsager, men bortset fra ikke at besvare ukendt nummer og at være forhindret af arbejde eller sygdom er årsagerne individuelle og kan give nyttig inspiration.

4.3 Opfølgingsdata blandt de interviewede deltagerne (svarende til 6 måneder)

Efter interview af deltagerne gennemførtes 6 måneders opfølgningen, og de relevante spørgeskemaer fra STOPbasen er udfyldt. Disse resultater er præsenteret i tabel 4, hvoraf også landsgennemsnittet fremgår til orientering. Antal deltagere i interviewene er for lille til at foretage statistiske analyser. Umiddelbart ses dog en tendens til at ikke alle deltagere med manglende valid opfølgning fortsat bruger tobak. Dette afspejles i data både for kontinuerligt stop såvel som 14-dages punktprævalens.

Tabel 4. *Oversigt over karakteristika og opfølgingsresultater blandt de 20 deltagere, der indgik i interviewet, og landsgennemsnittet fra STOPbasens årsrapport for aktiviteter i 2021 med opfølgning ind i 2022. (Anvendte forkortelser er PP: punktprævalens)*

KARAKTERISTIKA	Interviews	Landsgennemsnit
Antal	20	7.737
Kvinder	11 (55 %)	50 %
Mænd	9 (45 %)	50 %
Alder: < 35 år	5 %	19 %
35-66 år	65 %	64 %
≥ 67 år	30 %	18 %
Region: Nordjylland	5 (25 %)	11 %
Midtjylland	4 (20 %)	30 %
Syddanmark	3 (15 %)	27 %
Sjælland	3 (15 %)	10 %
Hovedstaden	5 (25 %)	22 %
RESULTATER		
6 måneders kontinuerligt stop	7 (35 %)	38 %
6 måneders stop opgjort som 14-dages PP	9 (45 %)	43 %

5. PERSPEKTIVERING OG ANBEFALING

Med denne rapport har vi fået mere detaljeret viden om erfaringer og oplevelser fra 6 måneders opfølgning samt præferencer for optimering – både fra deltagernes og rådgivernes side. Rapporten giver også et forsigtigt billede af tobaksforbruget blandt de af STOPbasens deltagere, der har været forsøgt fulgt op efter 6 måneder, men som er blevet opgivet på grund af manglende respons.

Det er positivt, at det er lykket at få kontakt til 20 deltagere. Dette er gjort via e-Boks med information om interviewet og vores telefonnummer efterfulgt af en opringning med talebesked. Desuden er der anvendt supplerende sms i tilfælde af manglende kontakt.

Både rådgivere og deltagere finder intensivering af opfølgningsprocessen ønskværdig, og det opleves positivt af dem, der anvender det allerede. Derimod synes anvendelse af ukendt telefonnummer uden talebesked eller sms at være en gennemgående forhindring for at lykkes med valide opfølgninger.

Det er interessant, at deltagerne og rådgiverne foreslår specifikke tidspunkter på dagen og om aftenen, hvor det ville passe bedst. Disse tidspunkter er dog forskellige og mangfoldige. Det kunne derfor være en god ide at den enkelte deltager og rådgiver nærmere aftaler tidspunkt(er) og metode(r) samt telefonnummeret til 6-måneders opfølgningen.

Endelig viser interviewene, at deltagerne har mange forskellige og individuelle årsager til den manglende opfølgning. En mere detaljeret aftale mellem rådgiver og deltager om præferencer for, hvornår og hvordan opfølgningen skal foregå, kan muligvis afhjælpe en del af disse årsager.

Fra et forskningsmæssigt perspektiv er det relevant, at ikke alle deltagere uden planmæssig opfølgning har fået tilbagefald. Selv om antallet af deltagere er for lille til statistiske analyser, så synes der at være en tendens hen mod en positiv stoprate. Dette er i modsætning til forventningen og dermed dataanalysen i lodtrækningsforsøg over effekt af rygestopbehandling ud fra de såkaldte Russell kriterier¹⁰, som anvendes for ikke at komme til at overvurdere effekten. I andre typer studier f.eks. kohortestudier anvendes begrebet "worst-case scenario", der tilsvarende bedømmer deltagere uden opfølgning som fortsatte rygere. Det er dog spørgsmålet, om det giver det mest retvisende billede af effekten af stopprogrammer i det virkelige liv?

Hvis det lykkes at forbedre forekomsten af valide opfølgninger, vil antallet af deltagerne med opgivet 6 måneders opfølgning blive mindre, og resultaterne for stopraten ved 6 måneders opfølgningen stå stærkere.

En samlet anbefaling om nye tiltag baseret på denne rapport kunne indeholde den ønskede intensivering af opfølgningsprocessen samt indgåelse af individuelle aftaler mellem deltager og rådgiver om gennemførelse af opfølgningen.

Næste skridt til at forbedre opfølgningen kunne derfor omfatte disse to step, hvilket tastselv-miljøet har mulighed for at give plads til. Vi ønsker at følge op på mange, der gør brug af en sådan

ny funktion og undersøge den mulige effekt. Desuden kan en eventuel effekt også måles på forekomsten af valide opfølgninger i næste årsrapport på linje med de 5 hovedindikatorer.

LITTERATURLISTE

- ¹ Grønbæk AS, Rasmussen M, Tønnesen H. Rygestopbasens årsrapport. Aktiviteter afholdt i 2019 med opfølgning i 2020. Clinical Health Promotion Centre, WHO-CC, Parker Institutttet, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, 2020
- ² Rasmussen M, Grønbæk AS, Christiansen T, Tønnesen H. Rygestopbasens årsrapport. Aktiviteter afholdt i 2020 med opfølgning i 2021. Clinical Health Promotion Centre, WHO-CC, Parker Institutttet, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, 2021
- ³ Rasmussen M, Grønbæk AS, Jensen AB, Tønnesen H. STOPbasens årsrapport. Aktiviteter afholdt i 2021 med opfølgning i 2022. Clinical Health Promotion Centre, WHO-CC, Parker Institutttet, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, 2022
- ⁴ <https://www.stopbasen.dk/opfolgning> (besøgt 27.12.2022)
- ⁵ Ghith N, Ammari AB, Rasmussen M, Frølich A, Cooper K, Tønnesen H. Impact of compliance on quit rates in a smoking cessation intervention: population study in Denmark. *Clinical Health Promotion* 2012; 2(3): 111-119.
- ⁶ Laugesen M, Rasmussen M, Christensen R, Tønnesen H, Bliddal H. Smoking Cessation Rates Among Patients with Rheumatic and Musculoskeletal Diseases Following the 'Gold Standard Program' (GSP): A prospective analysis from the Danish Smoking Cessation Database *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2022; 19 (10): 5815.
- ⁷ Rasmussen M, Klinge M, Krogh J, Nordentoft M, Tønnesen H. Effectiveness of the Gold Standard Programme (GSP) for smoking cessation on smokers with and without a severe mental disorder: a Danish cohort study. *BMJ Open* 2018;8:e021114.
- ⁸ Rasmussen M, Fernández E, Tønnesen H. Effectiveness of the Gold Standard Programme compared with other smoking cessation interventions in Denmark: a cohort study. *BMJ Open* 2017;7:e013553.
- ⁹ Rasmussen M, Heitmann BL, Tønnesen H. Effectiveness of the Gold Standard Programmes (GSP) for Smoking Cessation in Pregnant and Non-Pregnant Women. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2013 · 10(8) · 3653-3666.
- ¹⁰ West R, Hajek P, Stead L, Stapleton J. Outcome criteria in smoking cessation trials: proposal for a common standard. *Addiction* 2005; 100: 299-303

STOPbasen
Clinical Health Promotion Centre
Parker Instituttet
Bispebjerg og Frederiksberg Hospital
Nordre Fasanvej 57-59
Vej 8, Indgang 19
2000 Frederiksberg

Mail: stopbasen@regionh.dk
Tlf.: 3816 3853

Hjemmeside: www.stopbasen.dk
DOI: [10.5281/zenodo.7755835](https://doi.org/10.5281/zenodo.7755835)